

UN PARC NACIONAL ALS PORTS

La Generalitat ha llançat la proposta de convertir el Parc Natural dels Ports en Parc Nacional. Seria el segon de Catalunya, amb Aigües Tortes Estany de Sant Maurici. Propietaris, ajuntaments, caçadors, ramaders i entitats excursionistes entre altres ja han començat a dir la seva, especialment els que tenen interessos econòmics que han anunciat la seva oposició. El procés serà llarg i difícil en la mesura que els Ports no son solament catalans sinó també valencians i aragonesos

La diferencia entre Parc Natural i Parc Nacional rau en la seva importància, el nivell de protecció, les condicions d'accés, els usos autoritzats i, en especial, l'administració que els crea i tutela. Els Parcs Naturals son competència de les Comunitats Autònomes que estableix les normes diferents en cada cas i de vegades tolerants entre els usos privats i la conservació del medi. Per la seva part, els Parcs Nacionals estan considerats, arreu del món, com a santuaris de la natura. Els crea l'Estat i la vigilància és molt estricta en tots els sentits, fins i tot poden aplegar més d'un país i traspasar fronteres.

Els Ports són una impressionant serralada de més de mil quilometres quadrats, gairebé deshabitada, on conflueixen els sistemes orogràfics del llevant peninsular: la cordillera costera catalana des de les serres del Montsant i del Boix; les muntanyes del Maestrat i el Penyagolosa des del sud; i la Serra de Gudar, cap al sistema ibèric, des del Terol aragonès. Diuen els entesos que fa uns anys començant a caminar a Roquetes, es podria arribar fins a Terol i Conca sense xafar asfalt, tret del port de Torre Miro i Mora de Rubielos, vora el riu Millars. El conjunt dels Ports és d'una gran varietat i riquesa, especialment botànica, en alguns casos única. La seva façana nord es la més rica en aigües (els rius Canaleta, Estrets, Algars, Ulldemó, Matarranya i Pena amb el seu pantà), amb un dels paratges més destacats del conjunt: les Gúbies del Parrissal i la vila aragonesa de Beseit. Ja dins Catalunya: Arnes i el congost del riu Estrets; Horta amb Roques Benet i el Mas de la Franqueta; i Prat de Compte amb al Montsagre. La façana de llevant, és la que mira a l'Ebre; es molt eixuta tot i la singularitat de les fonts de Sant Roc a Pauls; la Font Nova, el Toscà i l'Ullal a Alfara; el Mascà, la Caramella i Covalta entre els termes de Tortosa, Roquetes i el Mas dels Barberans. Però al sud és on hi ha la reserva singular de La Fageda de la Font del Retaule, la més meridional d'Europa, els dies de la tardor en el seu màxim esplendor; també el pantà del riu Sènia, el Monestir de Benifassar, els poblets de la Tinença, i els paratges rovelloneires en direcció als Ports de Morella (uns altres Ports sense trencament de continuïtat).

Fa uns anys va haver-li la discussió de si calia anomenar-los en plural com "els Ports" o en singular "el Port". Les argumentacions en tots dos sentits són explicables. Des de Tortosa estant es parla "del Port", a l'igual que des dels altre pobles; tots, però afegeixen, el nom del de la localitat de referència. El resultat és que hi ha el Port de Tortosa, el Port d'Horta, el Port d'Arnes, el Port de Beseit, el Port de Fredes,... Per això la denominació cartogràfica usual és la de Ports de Tortosa-Beseit atesa la pertinença a Catalunya i Aragó a la que manca la referència valenciana de Fredes o la Tinença, per completar la realitat conjunta de "Massís o Serralada dels Ports", en plural.

El 1966 una zona dels Ports fou declarada Reserva Nacional de Caça per protegir espècies com la cabra hispànica, "la salvatge" en terminologia local. El 2001, la part catalana (35.000 Hes,) fou declarada Parc Natural. El 2006, la Generalitat Valenciana que creava un altre Parc Natural (5.000 Hes.) als indrets adjacents a Fredes i la Tinença

de Benifassar. En canvi a l'àrea aragonesa solament hi ha paratges molt limitats catalogats coma espais d'interès natural. No hi ha cap organisme que relacioni i vertebrï les tres zones. La proposta d'un Parc Nacional per decret de l'Estat, amb la participació intercomunitaria de Catalunya, València i Aragó, seria una bona solució, per integrar les tres parts dels Ports en una unitat de gestió, com es correspon a la geografia, alhora que complementaria la declaració que la UNESCO ha fet de les Terres de l'Ebre com a reserva de la biosfera. Un parc nacional solament de la part catalana seria un absurd.

Foto: Una foto del cim del Mont Caro

Peu de foto: El cim del Mont Caro (1.447 m.), al terme de Roquetes, el més alt dels Ports. En dies clars es pot entreveure el cim del Puig Major (1.445 m.) a Mallorca.